

2.10.2023

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Tanács és a Bizottság nyilatkozatait követően

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) bekezdése alapján

az Azerbajdzsán támadását és az Örményországot érő folyamatos fenyegetéseket követően Hegyi-Karabahban kialakult helyzetről (2023/2879(RSP))

Markéta Gregorová, Viola von Cramon-Taubadel, Jordi Solé, François Alfonsi, Damien Carême, Anna Cavazzini, David Cormand, Ignazio Corrao, Malte Gallée, Jakop G. Dalunde, Alice Kuhnke, Pär Holmgren, Bronis Ropé, Mounir Satouri, Francisco Guerreiro, Michèle Rivasi, Saskia Bricmont, Nicolae Ștefănuță, Tineke Strik
a Verts/ALE képviselőcsoport nevében

B9-0400/2023

Az Európai Parlament állásfoglalása az Azerbajdzsán támadását és az Örményországot érő folyamatos fenyegetéseket követően Hegyi-Karabahban kialakult helyzetről (2023/2879(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Azerbajdzsánról és Örményországról szóló korábbi állásfoglalásaira,
  - tekintettel a főképviselőnek a hegyi-karabahi fejleményekről szóló, 2023. szeptember 21-i nyilatkozatára,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság elnökének, a Dél-Kaukázussal fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség elnökének, valamint az Európai Parlament Örményországgal és Azerbajdzsánnal foglalkozó állandó előadóinak az Azerbajdzsán által Hegyi-Karabah ellen indított támadásról szóló, 2023. szeptember 19-i közös nyilatkozatára,
  - tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsa számára a Biztonsági Tanács 1992. évi 780. sz. határozata alapján létrehozott szakértői bizottság által készített zárójelentésre,
  - tekintettel az 1991. évi almati nyilatkozatra,
  - tekintettel a Nemzetközi Bíróság 2023. februári és júliusi végzéseire,
  - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel három évvel a második hegyi-karabahi háború után Azerbajdzsán 2023. szeptember 19-én ismét támadást indított Hegyi-Karabah ellen, amelyet „terrorizmusellenes műveletnek” minősített;
- B. mivel örmény források szerint legalább 200 ember veszítette életét és több mint 400-an megsebesültek;
- C. mivel a régióban működő orosz békefenntartó kontingens közvetítését követően tűzszünetet hirdettek, amelyet követően a tényleges vezetés megállapodott abban, hogy leteszi a fegyvert, és tárgyalásokat kezd Hegyi-Karabah Azerbajdzsánba történő „visszaülleszkedéséről”;
- D. mivel Hegyi-Karabah tényleges vezetése rendeletet írt alá a területi egység 2024. január 1-jéig történő megszüntetéséről;
- E. mivel Hegyi-Karabah lakosságának nagy része Örményországba menekült, tartva az azerbajdzsáni uralom alatti életkörülményektől;
- F. mivel az etnikai tisztogatást az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa úgy határozza meg, mint egy terület etnikailag homogénná tételét azáltal, hogy erőszakkal vagy megfélemlítéssel egy másik etnikai vagy vallási csoportba tartozó személyeket távolítanak el egy adott területről, ami ellentétes a nemzetközi joggal;

- G. mivel míg az azerbajdzsáni hatóságok azt állítják, hogy Hegyi-Karabahban védeni fogják az emberek jogait és biztonságát, decembertől szeptember közepéig folyamatosan megtagadták a hegyi-karabahi lakosságtól az élelemhez és az egészségügyi ellátáshoz, valamint a szabad mozgáshoz való jogukat;
- H. mivel az azerbajdzsáni hatóságok bejelentették Hegyi-Karabah valamennyi örmény lakosának nyilvántartásba vételét;
- I. mivel az EBESZ, az EU és más nemzetközi szereplők három évtizedes diplomáciai és a békeépítésre irányuló erőfeszítései nem tudták elrettenteni Azerbajdzsánt attól, hogy katonai erőt alkalmazzon;
1. határozottan elítéli Azerbajdzsán Hegyi-Karabah ellen indított támadását és azon döntését, hogy ismét erőszak és szenvedés útján próbálja megteremteni az általa kívánt valóságot, teljes mértékben figyelmen kívül hagyva az emberi életet és a nemzetközi jogot;
  2. hangsúlyozza, hogy Azerbajdzsán Hegyi-Karabah elleni szeptember 19-i katonai támadása az örmény etnikai kisebbséghez tartozók Örményországba való azonnali elvándorlásához vezetett, ami az ENSZ Biztonsági Tanácsa által meghatározott etnikai tisztogatásnak felel meg, és mint ilyen, ellentétes a nemzetközi joggal;
  3. sürgeti Azerbajdzsánt, hogy haladéktalanul engedélyezze a Hegyi-Karabahba való belépést – többek között a laçini folyosónak a Nemzetközi Bíróság 2023. februári és júliusi végzéseivel összhangban történő újbóli megnyitása révén –, hogy az ENSZ és más humanitárius szereplők a humanitárius szükségleteket felmérő missziót hajthassanak végre, és megkezdhessék a humanitárius helyzet helyszíni nyomon követését;
  4. hangsúlyozza, hogy a nemzetközi jog értelmében Azerbajdzsánnak sürgősen biztosítania az emberi jogok védelmét Hegyi-Karabahban; követeli, hogy Azerbajdzsán nyújtson egyértelmű emberi jogi biztosítékokat a maradó örmény nemzetiségű lakosság és azok számára, akik fontolóra vehetik a visszatérést, különös tekintettel Azerbajdzsán katasztrofális átfogó emberi jogi helyzetére; kéri továbbá Azerbajdzsánt, hogy tegye lehetővé a visszaülleszkedési folyamat, valamint a területen bevezetni tervezett irányítási és rendfenntartási intézkedések többoldalú nemzetközi nyomon követését;
  5. hangsúlyozza, hogy míg a polgári lakosság jelenleg elhagyja Hegyi-Karabahot, Azerbajdzsán köteles lehetővé tenni számukra a visszatérést, mivel az emberek otthonukba való visszatérésének joga a nemzetközi emberi jogi jogszabályok egyik alapvető rendelkezése;
  6. kéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy gyakoroljanak jelentős nyomást az azerbajdzsáni hatóságokra, követelve valamennyi korábbi hegyi-karabahi tisztviselő azonnali szabadon bocsátását és hazatelepítését, beleértve Hegyi-Karabah korábbi államminiszterét, Ruben Vardanyant és a 2023. szeptember 20. előtt és után elrabolt és jogellenesen letartóztatott összes többi személyt;
  7. hangsúlyozza, hogy az azerbajdzsáni katonai agresszióknak ez a legutóbbi epizódja azt mutatja, hogy az EU egyes autokratikus rezsimekkel szembeni kétoldalú megközelítése,

amely szerint az egyik nap bírálja, hogy nem tartják be az emberi jogokat és a békés diplomácia elveit, míg a következő napon bejelenti, hogy feltétel nélküli energiaügyi megállapodásokat köt velük, aláírja az EU azon szándékát, hogy elrettentsen a katonai fellépéstől vagy ösztönözze az alapvető demokratizálódást ezekben az országokban;

8. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az uniós intézmények lassan reagáltak, és a főképviselő csak két nappal azután tette közzé nyilatkozatát, hogy Azerbajdzsán megindította a Hegyi-Karabah elleni támadását;
9. kitarthatja, hogy Azerbajdzsán katonai fellépésére és Hegyi-Karabah polgári lakosságának ebből következő, katonai megfélemlítés miatt történő kényszerű lakóhelyelhagyására az EU-nak határozott választ kell adnia;
10. felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul vonja vissza az EU Azerbajdzsánnal fennálló energiakereskedelmi kapcsolatainak megerősítésére irányuló terveket, amint azt Ursula von der Leyen elnök tavaly bejelentette, és tegyen lépéseket annak érdekében, hogy teljes mértékben megszüntesse az EU autokratikus rendszerektől való függőségét energiaszükségletének kielégítése során;
11. felkéri továbbá a Bizottságot, hogy nyújtsa be az EU Azerbajdzsánnal fennálló kapcsolatainak átfogó újraértékelését, és hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak egyértelműen tájékoztatnia kell Azerbajdzsánt arról, hogy a hatóságok milyen további következményeket – többek között az agresszió elkövetőivel szembeni célzott szankciókat – kockáztatnak további katonai lépések esetén;
12. felkéri a Bizottságot, hogy sürgősen értékelje újra az EU diplomáciai és biztonsági felépítését, valamint a tágabb dél-kaukázusi régió geopolitikai formációit az új helyszíni tények, valamint az olyan országok érdekei fényében, mint Oroszország, Törökország és Irán, ugyanakkor dolgozzon ki stratégiát válaszul arra a növekvő tendenciára, hogy az autokratikus rezsimok a katonai erőszak javára mellőzik a diplomáciai erőfeszítéseket;
13. kéri az Azerbajdzsánnal kötött vízumkönnyítési megállapodás felfüggesztését;
14. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy megfelelően erősítsék meg az Európai Unió örményországi KBVP-missziójának erőforrásait és megbízatását az Azerbajdzsánnal közös nemzetközi határ örmény oldala mentén kialakult biztonsági helyzet megfigyelése és az arról való jelentéstétel érdekében;
15. elítéli az orosz békefenntartó kontingenst, mivel Azerbajdzsán szeptember 19-i támadása előtt nem enyhítette a helyzetet a helyszínen, és felszólít az erőszak lehetővé tételében játszott szerepének független kivizsgálására;
16. felkéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy az ENSZ Közgyűlésében és az ENSZ Biztonsági Tanácsában vegyenek részt egy Hegyi-Karabahban és az Örményország és Azerbajdzsán közötti nemzetközi határ mentén működő ENSZ békefenntartó misszió létrehozásában az egyoldalú orosz békefenntartó kontingens helyett;
17. figyelmeztet arra, hogy Azerbajdzsánt most valószínűleg fel fogja bátorítani, hogy a nemzetközi közösség nem tesz komoly elrettentő lépéseket, és az ország folytatni fogja

maximalista katonai megközelítését annak érdekében, hogy érvényesítse érdekeit az Örményország déli részén és Örményországgal közös nemzetközi határának kijelöletlen szakaszain keresztül Naxçivannal folytatott kapcsolata tekintetében;

18. sürgeti Azerbajdzsánt, hogy az 1991-es almati nyilatkozattal összhangban erősítse meg Örményország területi integritása melletti egyértelmű elkötelezettségét;
19. sürgeti a Bizottságot, a tagállamokat, az ENSZ-t és más nemzetközi partnereket, hogy proaktívan működjenek együtt valamennyi féllel a további vérontás megelőzése érdekében a régióban, és ragaszkodjanak ahhoz, hogy Azerbajdzsán térjen vissza a diplomáciához és a multilateralizmushoz a területi nézeteltérések megoldása érdekében;
20. felszólít arra, hogy a békeszerződés megkötése céljából a lehető leghamarabb kezdjék újra az Örményország és Azerbajdzsán közötti tárgyalásokat valamennyi függőben lévő kérdésben; sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy biztosítsák az EU azon képességét, hogy hitelesen és hatékonyan támogassa ezeket a tárgyalásokat, amennyiben az egyik vagy mindkét fél kéri az ilyen segítségnyújtást;
21. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nyújtsanak azonnali humanitárius segítséget Örményországnak, beleértve szállás, ételmezés és orvosi ellátás biztosítását a Hegyi-Karabahból érkező, lakóhelyüket elhagyni kényszerülő emberek tízezrei számára, akiknek most több hónapnyi szenvedést követően el kellett menekülniük otthonukból Azerbajdzsán blokádja alatt;
22. hangsúlyozza, hogy az EU-nak fokoznia kell az Örményországnak az ország demokratikus reformfolyamatában nyújtott támogatását és rezilienciájának megerősítésére irányuló erőfeszítéseit a belső destabilizáció megelőzése érdekében;
23. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EKSZ-nek, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Örményország elnökének, miniszterelnökének és parlamentjének, valamint Azerbajdzsán elnökének, miniszterelnökének és parlamentjének.